

CASTELLS CATALANS

MONTAGUT O DEL CÓS

Nom del castell: Montagut o del Cós
Data de construcció: XI
Municipi: Montagut i Oix
Comarca: Garrotxa
Altitud: 612 m
Coordenades (Geogràfica - ETRS89)
E 2.572476 N 42.230753
Com arribar-hi: des del poble de Montagut cal anar al camp de futbol i des d'allí seguir les indicacions a l'ermita del Cós on s'hi arriba per una pista asfaltada en bona part. El castell és a tocar de l'ermita.

El Castell de Montagut (o del Cós) es troba al municipi de Montagut i Oix a la Garrotxa. Concretament és dalt del turó de Montagut (612 m) i data del segle XI.

Història

L'indret de Montagut apareix documentat en un diploma carolingi l'any 898. El comte Sunifred

de Besalú i Cerdanya esmenta la parròquia de Sant Pere de Montagut l'any 966 en el seu testament. És probable que el castell ja existís en aquestes dates però, de fet, la primera notícia documental del «*castrum de Monte Acuto quod vocant Corz*» es troba en el jurament de fidelitat fet a Bernat II de Besalú pels seus nobles, que es data entre 1070 i 1100. L'any 1119, Ermessenda, muller del vescomte Udalard Bernat de Bas, llega els castells de Montagut, Beuda i Mont-ros al seu nét Udalard II de Bas que morí prematurament. L'any 1123, el seu cunyat, senescal Guillem Ramon I de Montcada assumeix la tutoria de l'hereu Pere Udalard, encara un infant. El comte Ramon Berenguer III de Barcelona confia al tutor les possessions del vescomte de Bas, entre elles el castell de «*Monte Acuto*» l'any 1126.

Pere Udalard morí l'any 1127 i el títol vescomtal de Bas passarà a la seva tia àvia Beatriu, muller de Ponç Hug de Cervera. L'any 1198, Pere de Cervera rebrà cedit el castell de Montagut i el seu

terme. El 1240, Pere III vescomte de Bas vengué el vescomtat a Simó de Palau qui, en morir, el llegà a la seva filla Sibil·la, comtessa d'Empúries (1247). Aquesta dama, («*domina castris de Monte Acuto*»), vengué, l'any 1280, el vescomtat de Bas i el castell de Montagut al rei Pere II de Catalunya-Aragó, absolut a castlans i cavallers del jurament de fidelitat i ordenant-los que fessin homenatge al rei. No obstant, el rei investirà el fill de Sibil·la Ponç Hug IV d'Empúries amb el castell de Montagut, entre altres, per la seva actuació en la invasió francesa de 1285.

L'any 1315, el rei Jaume II de Catalunya-Aragó cedí el vescomtat de Bas i els castells de Montros, Castellfollit i Montagut dels quals posseïa el domini directe, al comte Malgaulí d'Empúries. El 1339, la situació econòmica dolenta dels comtes d'Empúries féu que els castells, termes, dominis i jurisdiccions de Castellfollit, Montagut i Montros fossin incorporats a la corona per Pere III de Catalunya-Aragó.

Ja en edat moderna (1599), Felip III de Castella designà Guerau Galceran de Cruïlles primer comte de Montagut. Aquesta família va posseir el castell com a mínim fins al segle XVII.

Arquitectura

El castell del Cós era segurament format per una torre i unes muralles amb vall (fossat) exterior

als llocs on no hi havia espatat. Actualment resta la part inferior de la torre medieval. Les muralles són d'època força moderna. Resta un vall a la banda de tramuntana, difícil de datar.

El nivell inferior de la torre, ben conservat, té un diàmetre de 4,70 m i un gruix de murs de 1,70 m. La cambra inferior té una alçada d'uns 5 m i és coberta amb una falsa cúpula que arrenca d'un relleix de 15 cm situat a uns 2 m del sòl. Encara hi ha algunes empremses de l'encanyissat de la cúpula. La porta degué ésser oberta en el nivell superior, del qual no en queda quasi res. Les parets perimetrals són fetes modernament com també el paviment de rajoles que es féu quan es col·locà un vèrtex geodèsic.

Els carreus dels murs medievals són rectangulars, poc treballats i segurament corresponen a una construcció del segle XI o començaments del s XII.

Extret de *Catalunya Romànica*, vol. IV *La Garrotxa*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1992, p. 259-260. ISBN 84-7739-156-4 i de https://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_Montagut

Elena Fàbregas i Corts
Jordi Gironès i Vilardebò
Maig de 2014

